

Sammanträdesdatum 2024-10-28

§ 2 Delårsrapport 2 år 2024 med årsprognos för kommunen och de kommunala bolagen

Diarienummer: 24KS29

Expedieras till:

Samtliga nämnder och bolag.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag

att godkänna delårsrapporten,

att uppmana Omvårdnadsnämnden, Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden och Socialnämnden att vidta kraftfulla åtgärder för att få effekt av fattade beslut och för att minimera årets underskott. Övriga nämnder ska också utöva största möjliga sparsamhet under resterande del av året.

att samtliga nämnder uppmanas att identifiera sina största risker för välfärdsbrottslighet

att samtliga nämnder uppmanas analyser nämndens nettokostnadsavvikelser och hantera dessa

Ärendebeskrivning

Sektor styrning och stöd har sammanställt delårsrapport 2 2024.

Delårsrapporten redovisar nämnderna, kommunens och de helägda bolagens ekonomiska resultat för perioden januari tom augusti och resultatprognos, genomförda investeringar och investeringsprognos för helåret samt återredovisning av verksamheten i relation till kommunfullmäktiges mål.

Intressebolag och kommunalförbund ingår i den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen, men de upprättar ej separata verksamhetsrapporter.

Sammanträdesdatum 2024-10-28

Vidare kommenteras de finansiella målen, kommunkoncernens skuldportfölj samt balanskravet.

Gävle Kommun redovisar ett ekonomiskt överskott per 31 augusti på 102,2 mnkr samt prognos för helåret på -245,3 mnkr, 51,5 mnkr under budget. Nämnderna prognostiserar ett underskott (exklusive exploateringsresultat och realisationsvinster) på -185,7 mnkr.

Gävle Stadshuskoncern redovisar ett överskott på 279,5 mnkr, samt en prognos för helåret på 356,5 mnkr.

I delårsrapporten prognostiserar Samhällsbyggnadsnämnden en prognos med negativt utfall om -25,5 mnkr. Nämndens prognostiserade underskott förklaras med förväntat höga kostnader inom vinterväghållning.

Kommunstyrelsen prognostiserar ett underskott på -11 mnkr (exklusive exploateringsresultat och realisationsresultat) hänförligt till nedskrivning av exproprierad mark. Även Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, Socialnämnden och Omvårdnadsnämnden prognostiserar negativa resultat om -50,9, -64,8 mnkr respektive 30,9 mnkr. Underskotten förklaras med ökade externa placeringar och kostnader för insatser och bemanning inom omsorg.

Övriga nämnder redovisar prognoser i princip enligt med budget.

Vid delår 1 beslutades att alla centrala reserver skulle frysas, vilket tillsammans med att förväntade kostnader i och med medfinansieringsavtal med Trafikverket är lägre än budgeterat och att skatteutfallet är positivt, innebär att finansförvaltningen redovisar en kraftigt bättre prognos jämfört med budget.

En preliminär balanskravsutredning visar att 158,9 mnkr av resultatutjämningsreserven behöver tas i anspråk och där 83,3 mnkr inte avses att återställas då posten avräknas som extraordinär post med anledning av att det avser medfinansiering till Trafikverket.

Inför 2025 hanteras alla nämnders ekonomiska förutsättningar genom beslut om ramar i kommunplan 2025.

Ordförandes förslag till beslut kopplat till Delårsrapport 2

Sammanträdesdatum 2024-10-28

Kommunstyrelsen har i sin lednings- och styrningsfunktion genom riktade uppdrag över åren sökt utforma en tydligare styrmodell och en mer utvecklade analys- och uppföljningsmodell. Det arbetet har skett stegvis men är ännu inte helt slutfört. I sin beredande funktion har kommunstyrelsen dessutom utvecklat budgetprocessen för att skapa en mer sammanhållen ekonomiberedning som visar alla delars påverkan på det totala ekonomiska resultatet på såväl drift- som investering- som exploateringsbudget. Kommunstyrelsen har också fattat beslut om en ” Förvaltningens analys” som bygger på gemensam analys och gemensamt ansvarstagande i kommundirektörens ledningsgrupp att tillsammans finna de strukturella avvikelser som finns i kostnadsbild och utförande jämfört med de kommuner vi vanligtvis jämför oss med(R9) och att utifrån denna analys lämna förslag på hantering. Ett första steg har tagits i kommunstyrelsen genom en återrapport av den inledande analysen och beslut har fattats i anledning av denna. Denna analys behöver stegvis byggas på som underlag för nya politiska ställningstaganden och beslut. I det svåra ekonomiska läge kommunen befinner sig i så behöver dock fler steg tas snabbare.

Personalkostnader är kommunens största utgiftspost. Det är oerhört viktigt att bemanning och personalförsörjning följs noggrant i alla nämnder och att uppföljningen stäms av utifrån beslutad personalbudget.

Arbetsgivarpolitiken måste hållas ihop på alla nivåer. När stora omstruktureringar behöver göras på personalområdet kopplat till demografi och förändrade behov så behöver kompetensförsörjningsarbetet ses ur ett kommunperspektiv och hållas ihop på kommunnivå för att klara omställning, anpassning och eventuella behov av yrkesväxling. Alla dessa delar är en förutsättning för att klara såväl budget som kompetensförsörjning samtidigt.

Omvärlden har på kort tid förändrats dramatiskt. Kommunen måste nu ställa om från kraftig tillväxt till modest tillväxt. Planeringsprocesserna som effektueras nu startade för flera år sedan och bygger på befolkningstillväxt på ca 1% årligen. Därför är behovet stort att nedjustera takten och omfattningen både av befintliga exploateringsprojekt, där så är möjligt men

Sammanträdesdatum 2024-10-28

också nya projekt måste omvärderas. Kommunen kan inte så omfattande som nu bekosta exploateringsprojekt som inte har tillräcklig medfinansiering och/ eller där tiden för intäkten uteblir eller skjuts kraftigt på framtiden. Obalansen, underskotten inom exploateringsbudgeten påverkar kommunens resultat alltför mycket så som planerna ligger idag.

Lokaler är en utgiftspost som påverkar kommunens ekonomi i allt högre utsträckning. Mer lokaler för nya behov var befogat när befolkningsökningen var stor. När nu läget drastiskt förändrats på kort tid så behövs nya ställningstaganden och nya strategier. Kommunstyrelsen har i dag uppgiften att sörja för nämndernas lokalförsörjning på kort och lång sikt. Nämnderna beställer idag lokaler utifrån sina analyser av behov och kommunstyrelsen sammanställer dessa behov och prioriterar i den investeringsbudget som beslutas av kommunfullmäktige. I den kalkylmodell kommunen idag använder sig av så kompenseras nämnderna därefter fullt ut för sina hyreskostnader. Kommunstyrelsen har sedan tidigare givit uppdrag och fått återrapporterat hur lokalkostnaderna ska kunna minska. Detta underlag ska givetvis användas framåt. Förvaltningens analys har dessutom genererat ett riktat uppdrag om lokaler kopplat till främst Utbildningsnämnden. Men kommunstyrelsen bedömer att fler delar behövs. Process- och beslutsgången kring beställning/ tillhandahållande av lokaler måste stärkas och samordnas i hela kommunen, en förstärkt prioriteringsfunktion måste inrättas som kan samordna, effektivisera och minska lokalkostnaderna för kommunen i sin helhet och de ekonomiska effekterna och incitamenten att lokaleffektivisera måste tydliggöras. Detta för att kommunstyrelsen fullt ut ska kunna fullgöra såväl lokalförsörjnings- som kostnadsminskningsuppdraget. Kommunstyrelsen bedömer att ambitionen att minska lokalkostnaderna blir svåra att verkställa inom ramen för nuvarande organiserings- och finansieringsprinciper.

Kommunens förvaltningsorganisation ska vara utformad så att den på bästa sätt möter såväl samhällets som medborgarnas behov och den ska vara såväl tydlig som effektiv och ansvar och befogenheter bör gå hand i hand. Sektor Vårld är den sektor som har det mest omfattande och komplexa uppdraget av alla sektorer. Nämnderna som sektorn arbetar mot

Sammanträdesdatum 2024-10-28

visar alla stora svårigheter att klara tilldelad budgetram. Analys om orsaker till detta pågår. Kommunstyrelsen ser att välfärdsnämnderna bör få än mer stöd för sitt analys- och åtgärdsarbete för en budget i balans.

Kommunstyrelsen ser att flera väsentliga frågor är under bearbetning men att organisationsfrågan inte fullt ut är det. Den organisationsförändring som gjordes 2019 tycks inte fullt ut ha underlättat för effektivitet och ansvarstagande. För att skapa nödvändig legitimitet och handlingskraft, behöver organisationen genomlysas och förändras så att organiseringens eventuella del i de sammantagna svårigheterna undanröjs och inte skymmer sikten för behoven kopplat till kärnuppdragen. En översyn av organisationen är initierad av sektorchef i Valfärd Gävle.

Andreas Halvarsson revisionschef, Eva Karin Hamilton (M) ordförande Kommunrevisionen och David Hansen PWC föredrog revisionens granskningsrapport av delårsrapport 2 vid sammanträdet.

Inlägg i ärendet

Åsa Wiklund-Lång (S), William Elofsson (M), Wanja Delén (SD), Elizabeth Puhls (SD), Owe Hellberg (V), Maritha Johansson (V), Pekka Seitola (M), Fredrik Åberg Jönsson (V), Anna Cullfors (V), Lars Beckman (M), Niclas Bornegrim (M), Thomas Norrman (SD), Mari-Anne Larsson (SD), Daniel Olsson (S), Kristofer Dahlgren (L), Eva Älander (S), Håkan Alenius (S), Lena Lundgren Rörick (S), Mattias Eriksson Falk (SD), Mikael Hillman (M), Marie Rogsberg (S), Anders Ekman (C), Hans Wahlström (S), Sanna Backeskog (S), Jörgen Edsvik (S), Roger Hedlund (SD), Ahmed Amin (S), Richard Carlsson (SD), Jan Myléus (KD), Lars-Erik Oxbacke (S) och Jan-Eric Andersson (KD).

Yrkanden

Åsa Wiklund-Lång (S), Daniel Olsson (S), Eva Älander (S), Håkan Alenius (S), Lena Lundgren Rörick (S), Marie Rogsberg (S), Jörgen Edsvik (S) och Lars-Erik Oxbacke (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Sammanträdesdatum 2024-10-28

William Elofsson (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag med följande tilläggsattsatser

att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige följande att uppdra till arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden att se till att frivilliga hembesök med kort förvarning ska vara norm i all verksamhet rörande bistånd för att kunna få överblick på individers välmående och fånga upp behov samt motverka bidragsfusk,

att uppdra till arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden att redogöra för hur kostnaden och kvaliteten av SFI står sig jämfört med andra kommuner.

Wanja Delén (SD), Thomas Norrman (SD), Mari-Anne Larsson (SD), Mikael Hillman (M) och Richard Carlsson (SD) instämmer i William Elofsson (M) yrkande.

Owe Hellberg (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag med följande tilläggsattsatser

att kommunstyrelsen som nämnd gör en analys och konsekvensbedömning av hur en besparing på 5% påverkar verksamheten

att chefsorganisationen ses över utifrån antalet chefsnivåer, antalet chefer och vilka arbetsuppgifter och befogenheter som ska gälla på varje nivå

att kommunens fortsatta arbete med budget tidigareläggs för att kunna arbeta utifrån ett helhetsperspektiv istället för kortsiktiga procentuella besparingar

Maritha Johansson (V) instämmer i Owe Hellberg (V) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns tre förslag till beslut, dels kommunstyrelsens förslag, dels William Elofssons (M) med fleras tilläggsyrkande samt Owe Hellberg (V) tilläggsyrkande.

Först frågar ordföranden om kommunfullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Sammanträdesdatum 2024-10-28

Därefter ställer ordföranden William Elofssons (M) tilläggsyrkande mot avslag och finner att kommunfullmäktige avslår William Elofssons (M) med fleras tilläggsyrkande.

Slutligen ställer ordföranden Owe Hellberg (V) tilläggsyrkande mot avslag och finner att kommunfullmäktige avslår Owe Hellberg (V) med fleras tilläggsyrkande.

Reservationer

Moderaternas, Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets ledamöter reserverar sig mot beslutet, till förmån för eget yrkande.

Handlingar i ärendet

- §179 KS Delårsrapport 2 år 2024 med årsprognos för kommunen och de kommunala bolagen, dnr 24KS29-3
- Tjänsteskrivelse - Delårsrapport 2 år 2024 för kommunen och de kommunala bolagen, dnr 24KS29-2
- Delårsrapport 2 2024 för kommunen och de kommunala bolagen. Uppdaterad rapport, dnr 24KS29-6
- Redaktionella ändringar - Delårsrapport 2 2024 för kommunen och de kommunala bolagen, dnr 24KS29-7
- Granskning av delårsrapport 2 2024 för kommunen och de kommunala bolagen, dnr 24KS29-9
- Revisionsrapport - Granskning av finansiella mål för god ekonomisk hushållning och balanskrav Gävle kommun delårsrapport per augusti 2024, dnr 24KS29-10
- Revisorernas bedömning av delårsrapport 2 2024 för kommunen och de kommunala bolagen, dnr 24KS29-12
- Sakkunniga biträdets yttrande om delårsrapport 2 2024 för kommunen och de kommunala bolagen - PwC, dnr 24KS29-11

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum 2024-10-28

Sid 8(8)